

La Naturen Leve

Conrad Holmboes veg 13

9011 Tromsø

E-post: post@lanaturenleve.no

org.nr: 912 405 869

15.10.2021

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

Uttalelse@nve.no

Høringsuttalelse - Saksnummer 200700282

Raudfjell og Kvitfjell Vindkraftverk - Høring av søknad om konsesjonsendringer.

Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig sendte 9. juli 2021 søknaden "Ferdigbehandling av søknad om endring av anleggskonsesjon" til NVE. Dokumentet kommenterer en nesten fire år gammel søknad til NVE, datert 21. september 2017. Denne søknaden er ikke kjent for offentligheten. Den gjelder forlengelse av konsesjonstiden fra 25 til 30 år samt endring av transformatorytelse. Søknaden er omtalt i MTA-planen, men ikke behandlet.

Simonsen skriver avslutningsvis i søknaden av 9. juli i år: *Det ble uttrykt fra NVE's side da Søknaden (av 2017) ble stilt i bero at det kunne forventes at konsesjonstiden ville bli forlenget.* Dette er inntil nå ukjent for oss. Dersom NVE har gitt positive signaler til forlengelse før en grundig behandling av saken regner vi med at det beror på en glipp av NVE og at denne ikke skal prege behandlingen av søknaden.

Vi har følgende kommentarer til søknaden når det gjelder forlengelse av konsesjonstiden:

- Det opplyses om at turbintypene fra Siemens som er blitt montert på Kvitfjell og Raudfjell, er designet, bygget og opereres på basis av en forventet levetid på 30 år. De sier videre at eiernes beslutning om å investere i vindkraftverkene er foretatt med basis i en driftslengde på 30 år som også er gjenspeilet i MTA- og detaljplaner og drifts- og serviceavtaler mm.

Dersom eierne har gjort avtaler og ekstra investeringer for å kunne drifte anlegget i 30 år så har de tatt en kalkulert risiko og må stå for denne selv. Det er krevende værforhold på Raudfjell og Kvitfjell med tanke på ising med temperaturer rundt frysepunktet store deler av året. Det er ingen som kan forutse hvor lenge turbinene her vil holde. Vi er dessuten kjent med at danske Vestas ikke ville levere turbiner på grunn av stor fare for ising.

På ett av folkemøtene under anleggsfasen forsikret Simonsen befolkningen om at iskast knapt ville forekomme på grunn av det automatiske avisingsystemet. Vi har opplevd noe annet. Det er livsfarlig å bevege seg i området store deler av året, noe iskastvarslene bekrefter. Sist vinter var det hyppig driftsstans med produksjonstap på grunn av ising på turbinbladene. Det har også vært lynnedslag som har slått ut flere turbiner over lengre tid, og folk er redde for å bevege seg i området. Se kart over iskastsoner på siste side.

- Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig anfører det som et formildende forhold at en konsesjonsforlengelse ikke vil medføre nye naturinngrep og at konsekvensene for fuglelivet er antatt å være større i anleggsfasen enn i driftsfasen. De fremhever konklusjonen fra konsekvensutredningen, som NVE sluttet seg til, at kollisjon mellom vindmøller og fugler ikke ville være noe stort problem.

Det blir for lett å bruke 30-35 år gamle antakelser om konsekvenser for fugl som argument for videre drift av et vindkraftverk. Når det gjelder ørn bekrefter konsekvensutredningen at det var registrert flere hekkelokaliteter like inntil planområdet. Det er også registrert mye havørn senere. En av arbeiderne på fjellet har bekreftet at de har sett ørn nesten hver dag. Egne observasjoner bekrefter dette for anleggstiden. Vi har flere ganger observert ørn og ravn sirkelende rundt turbinvingene, men vi har ikke sett død fugl. Det skal også noe til å finne de. Det totale sveipearealet for området er 0,9 km². Fugl kan bli kastet langt utenfor dette arealet i alle retninger. Iskumper kan bli kastet 250 meter. Dette utgjør enorme arealer, 13 km². Dessuten kan skadet fugl gjemme seg bort i hele planområdet. Døde fugler vil raskt bli tatt av åtselere som rev, ravn og havørn. Det kan tenkes at ørnene nå trekker seg ut av eller til utkanten av området. Egne observasjoner, også av smålom, tyder på dette. Dette er hovedproblemet med vindkraftutbygginger, at industrien beslaglegger leveområder for fugler, dyr, insekter og flora. De dør ut eller de flytter til andre områder, gjerne til mindre egnede områder eller til områder som er ”opptatt” av andre arter og som skaper konflikter.

Vi viser til vår høringsuttalelse til undersøkelsesprogram for fugler: <https://lanaturenleve.no/2021/10/merknad-og-horingsuttalelse-om-raudfjell-og-kvitfjell/>

- Det sies i søknaden at vindkraftproduksjonen øker forsyningssikkerheten og tar ned nettapet i området. Problemene man tidligere hadde med forsyningssikkerheten til områdene rundt Sommarøy og Brensholmen, var relatert til dårlig linjenett som for lengst er forsterket. Dette hadde ingen ting med lav kraftproduksjon å gjøre.

I dag har området, Troms og Finnmark, overproduksjon av kraft, og har landets laveste kraftpriser. Det ville vært overproduksjon også uten vindkraftverkene bidrag. Regionens største kraftprodusent, Troms Kraft, er opptatt av hvordan man skal klare å få opp kraftforbruket for dermed å kunne øke kraftprisen. Det ønskes ny etablering av kraftkrevende industri på Senja ettersom ny kraftkabel mellom Kvaløya og Senja nå er under planlegging. Simonsen Vogt Wiig omtaler denne ønskede næringsutviklingen på Senja som ”forventet”, og i søknaden snakker de om en tredobling av kraftforbruket på nordlige del av Senja fram mot 2030. Dette er utopier. Vindkraftverkene har forøvrig sikret seg fastpris kontrakt på strømsalg til Alcoa i Mosjøen, med statlig garanti fra GIEK. Vannkraftprodusentene får langt dårligere betalt for strømmen og er med dagens skatteregime ute av stand til å oppgradere turbinene. Det ville ha vært bedre utnyttelse av ressursene og et langt større bidrag til kraftproduksjonen å stimulere til å utnytte potensialet i vannkraftverkene enn å premiere vindkraftutbygginger.

- I søknaden blir vi avslutningsvis fortalt at en forlengelse av konsesjonstiden vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt. Det vil nok være lønnsomt privatøkonomisk for vindkraftverkene, men samfunnsøkonomien kan diskuteres. Vindkraftverkene eies av utenlandske selskaper og de betaler minimalt med skatt til det norske samfunnet. De sysselsetter riktignok en håndfull serviceteknikere, og det vil nok også være noe annen aktivitet som bidrar positivt til BNP, men dette er en uegnet målemetode for velstand, livskvalitet og naturverdier. Graving og sprenging i naturen får her positiv verdi på samme vis som reparasjon av de samme ødeleggelsene også bidrar positivt. Vi skal også huske at flere tidligere naboer til vindkraftverket har flyttet fra lokalsamfunnet og ut av kommunen på grunn av tiltaket.

Alternativt kunne vi tenke oss at norske myndigheter etter hvert ville godta EU-direktivet om energieffektivisering fra 2012, som andre land har innrettet seg etter. Her kunne vi spare inn langt mer enn de 4 TWh som Simonsen Vogt Wiig hevder de kunne bidra med til kraftforsyningen i 5 ekstra driftsår. Energisparetiltakene vil utvilsomt også generere arbeidsplasser og verdiskaping til samfunnet.

Ved forlenget drift vil verdiskapingen i de eksisterende næringene som eksempelvis turisme, rein-drift og sau fortsatt være rammet, og tapene her er vanskelig å beregne. De gis heller ingen verdi.

For reindriftsnæringen snakker vi i tillegg om tap av urfolks kultur som er beskyttet gjennom FN's konvensjon for sivile og politiske rettigheter. Vi minner om at Høyesterett nylig har konkludert med at vindkraftutbyggingen på Storheia og i Roan i Trøndelag var i strid med urfolks rettigheter. Følgen av dette kan bli at vindkraftverkene må rives. Tapet av områdene som arena for friluftsliv og rekreasjon til fremme for helse og velvære gis heller ingen verdi i regnestykket.

Vi etterlyser strengere krav fra NVE til naturrestaurering etter endt drift, til erstatning for den uklare formuleringen om tilbakeføring av inngrepene "så langt det lar seg gjøre". Et slikt skjerpet krav vil kunne øke sysselsetting og verdiskaping til milliardsummer. Vi minner om at terrenginngrepene langt overskrider de nivåene som er beskrevet i MTA-planen (side 9), med bredere veier og større og flere kranoppstillingsplasser, som utbyggerne nå argumenterer for å beholde i tillegg til fundamentene. I tillegg vil de redusere istandsettingen av vegskråninger slik at vi må leve med mange km. barrierer med sprengstein som blir farlig å passere for mennesker og dyr. NVE godkjenner istandsettingsplanen og godtar dermed også utbyggerens ønske om å beholde de større oppstillingsplassene inntil kraftverket skal legges ned. Disse forholdene burde tidlig ha vært påpekt av NVE. Se vår merknad til istandsettingsplanen: <https://lanaturenleve.no/2021/10/merknad-og-horingsuttalelse-om-raudfjell-og-kvitfjell/>

- Søknaden kommenterer ikke de øvrige belastningene som vindkraftverkene påfører lokalbefolkningen den tiden det er i drift. Vi tør minne om at den første konsesjonen som ble gitt for Kvitfjell, dateres så langt tilbake som til 2001, oppdatert 2007. At denne saken ikke ble behandlet på nytt og sett i sammenheng med Raudfjell er uakseptabelt i en tid da vi stadig får mer kunnskap om skadene som vindindustrien påfører samfunn og natur. Store deler av befolkningen er plaget av støy og er konstant bekymret for infrastøy som det inntil nå har vært begrenset kunnskap om. Vi minner om at andre land har strengere støykrav enn oss. Dette gjelder land som har lengre erfaringer med støyskader fra turbiner, bl.a. Tyskland og Belgia.

Et annet forhold som er underkommunisert i konsekvensutredningene, er forurensningen fra blinkende varsellys i mørkret. Dette problemet kom som et sjokk på befolkningen da vindkraftverket ble satt i drift, ikke bare lokalt, men på avstander over flere mil. Mange lokalsamfunn på øyene rundt Raudfjell og Kvitfjell, Senja og Malangen inkludert, opplever konstante lysorgier på kvelds- og nattehimmelen.

Det er naturlig at lokalbefolkningen nå føler seg oppgitt og overkjørt. Mange av oss som ikke er altfor gamle, har allerede startet nedtellingen mot år 2045, når vindkraftverket skal legges ned. Planen om 5 års forlengelse av driften provoserer kraftig. Lokalbefolkningen har allerede gitt mye fra seg og tålegrensen er forlengst nådd. NVE er kjent med at ett bygdelag, Buvika, fortsatt har dårlig vannkvalitet etter forurensninger av drikkevann. Utbyggeren kjemper fortsatt for å vri seg unna NVE's krav om å bygge nytt vannverk til beboerne samtidig som fortsatt aktivitet med gravearbeider og tilkjøring av masser bidrar til ny forurensning. Videre frykter man at neste lynnedslag kan få langt alvorligere konsekvenser for lokalsamfunnene enn bare å slå ut strømmen fra noen turbiner. Et turbinvelt vil være katastrofalt for drikkevannsforsyningen. Ikke bare for Buvika, men for hele området. Ett eksempel er Bogen og Sandneshamn, som har drikkevann fra Bogdalen med tilsig fra områder med et 20-talls turbiner, som forøvrig også sprer mikroplast (bisfenol) til drikkevannet, noe som bekymrer befolkningen i økende grad. Vi har allerede opplevd alvorlige oljeutslipp som har ført til at enorme mengder forurensede grus- og steinmasser måtte fraktes ut av terrenget til spesialavfallsmottak i Skibotn, 180 - 200 km fra Kvitfjell. Transportene pågikk i flere uker.

Det er nå utbyggerens tur til å vise litt raushet i stedet for å kreve mer. De kunne f. eks. starte med å tilby radarstyrt lysmerking av turbinene. Dernest kan de stanse alle turbinene som bryter forurensningslovens støykrav som er 42 DbA, tilsvarende kravene i andre land. Kanskje kan de også sørge for at beboerne får TV-signalene tilbake?

Vi minner om at dette vindkraftverket har møtt massiv motstand og at det er sterkt uønsket, også av kommunen. Metodene som er brukt og prosessene som har ledet til utbyggingen gir liten tillit til energi-myndighetene. Etableringen av vindkraftverket må ut fra dagens kunnskap betraktes som en feilslutning. Det blir da galt å godkjenne drift av anlegget i enda 5 år.

Vi forventer derfor at etaten tar fram den nye kunnskapen og samtidig ser på resultatene fra Nasjonal Ramme for Vindkraft fra 2019 der konklusjonen var klar: **Ingen vindkraftutbygging på Kvaløya og Senja!**

Dette ble også presisert av NVE på innspillmøte i Hammerfest i juni 2019.

Vår uttalelse til søknaden er også helt klar: **Forlengelse av konsesjon fra 25 til 30 år må ikke innvilges!**

Flere opplysninger om konsekvensene av Raudfjell/ Kvittfjell vindkraftverk gis i Nettavisen 10.02.2021: <https://www.nettavisen.no/norsk-debatt/vindkraft-i-tromso-en-historie-til-skrekk-og-advarsel/o/5-95-178808>

Lagringsområde for grusmasser ved K31 ved

Vollelvas utspring

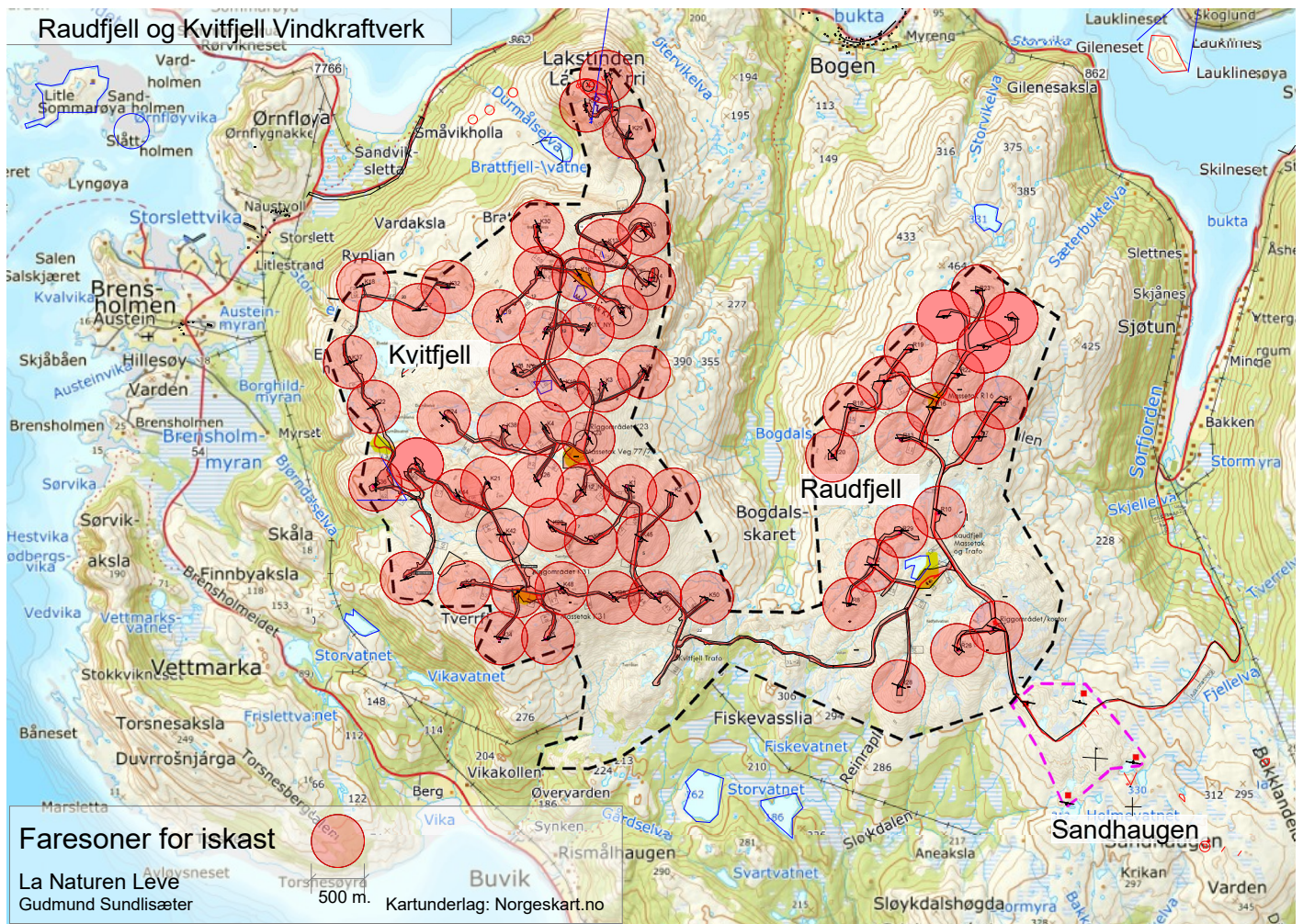
Lakstindeidet, kryssende reintrekk

Terreng som skal "gruses".

Den nye kveldshimmelen som befolkningen må leve med

Kartet viser faresoner for iskast i radius 250 meter rundt turbinene. I praksis blir hele planområdet faresone i en stor del av året. I tillegg vil is bli kastet utenfor planområdet.

Med hilsen

La Naturen Leve

Styreleder

Marino J. Ask

Styremedlem

Gudmund Sundlisæter